

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Fortsættelse af forespørgsel nr. F 39 (afstemning):

Forespørgsel til udenrigsministeren og miljø- og energiministeren [om at sikre, at nationale regler om miljø, sundhed og forbrugerbeskyttelse går forud for EU-regler].

Af Keld Albrechtsen (EL) og Bent Hindrup Andersen (EL).

(Forespørgslen anmeldt 15/1 97. Fremme af forespørgslen vedtaget 21/1 97. Første del af forespørgslen (forhandlingen) foretaget 23/4 97. Forslag om motiveret dagsorden nr. D 89 fremsat 23/4 97 af Keld Albrechtsen (EL)).

Formanden:

Forhandlingen er afsluttet, og vi går derfor straks til afstemning.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 89 af Keld Albrechtsen (EL) forkastedes, idet 4 (EL) stemte for, 115 (S, V, KF, SF, RV, FP og CD) imod; 2 (DF) stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Tredje behandling af lovforslag nr. L 78: Forslag til lov om ændring af lov om udenrigstjenesten. (Udenrigstjenestens interne korrespondance).

Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen). (Fremsat 20/11 96. Første behandling 27/11 96. Betænkning 3/4 97. Anden behandling 22/4 97).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Margrete Auken (SF):

Når jeg har valgt at tage ordet, uanset at vi har skrevet i bemærkningerne i betænkningen, hvorfor vi stemmer imod dette forslag, skyldes det den ret uhyggelige tendens, der er i dette

Folketing til at lukke for offentligheden, hvor man kan komme af sted med det.

Vi har under udvalgsarbejdet med L 78 fået opklaret, at de hensyn, der er helt legitime for Udenrigsministeriet i forhold til at kunne have en fortløbig korrespondance med ambassaderne, er tilgodeset i den gældende offentlighedslov. Udenrigsministeriet er udstyret med den bredeste speedmarker, noget ministerium har, til at slette i den korrespondance, der skal åbnes for offentligheden, og alligevel har man valgt at være sikre på, at man kan få fred og ro.

Selv med hensyn til helt almindelige forvaltningssager, som der er mange af mellem ambassaderne og ministeriet, har man svaret tilbage, da vi spurgte, om ikke de kunne være åbne, at de af hensyn til den indre arbejdsfred også skulle være lukkede. Arbejdsfred og arbejdsro! Selv en radikal udenrigsminister har altså følt, at det var nok til, at lukkeloven nu også kunne få lov til at slå igennem her.

Det ville alt sammen være til at leve med og skændes om og diskutere, hvis det ikke var det, vi også ser i alle andre sammenhænge. Vi ser det med hensyn til offentlighedsloven, hvor vi stadig væk ikke kan komme igennem med de helt nødvendige forbedringer, for at den kan komme til at virke. Vi ser det med hensyn til arkivloven, som ikke bliver god nok. Vi ser det katastrofalt i øjeblikket med hensyn til vores diskussioner om undersøgelsesretter, hvor man, så vidt vi kan høre indtil videre, i hvert fald når vi hører ordførerne på disse forslag – jeg ved ikke, om det gælder Socialdemokratiet som helhed – også her vil lukke offentligheden ude.

Det vil sige, at på trods af retorikken om åbenhed – og det er jo nogle af de gode ting, man kan snakke om, demokrati og åbenhed og frihed, det er nogle af de virkelig positive ord – så lukkes der og lukkes der og lukkes der, når det kommer til stykket. Der er ingen grund til at være trygge ved, at det bare er en lille detalje i Udenrigsministeriet, det her handler om. Det er en tendens, som vi i SF er dybt bekymrede over.

Bjørn Elmquist (RV):

Det er ikke, fordi jeg vil indlede nogen lang debat med fru Margrete Auken nu og her, men jeg synes alligevel, at jeg vil erindre om udgangspunktet for dette lovforslag.

Det var en kraftig diskussion, en uenighed mellem Ombudsmanden og Udenrigsministeriet om, hvordan man skulle fortolke udenrigstjenesten: Var det i forvaltningshenseende at

betragte som en enhed, når man inkluderede repræsentationerne i udlandet? Udenrigsministeriet havde sin klare opfattelse og argumenterede for den juridisk, Ombudsmanden havde en anden og påpegede, at lovgrundlaget ikke var klart.

I den situation valgte udenrigsministeren at fremsætte et forslag til ændring af § 2 i den eksisterende lov om udenrigstjenesten, der klargør det, netop for ikke at skulle fortsætte en diskussion med Ombudsmanden, således at man ville komme til at se en afvisning af Ombudsmandens synspunkter.

Det synes jeg for det første er godt at slå fast: at man tog Ombudsmandens indvendinger vedrørende uklarheden i lovgivningen alvorligt.

For det andet har udenrigsministeren undervejs i udvalget også gjort det klart, at han er indstillet på mere offentlighed, så jeg synes, at fru Margrete Auken, som jeg ofte deler synspunkter med vedrørende offentlighedsbehovet i dansk forvaltning og på anden vis, her skyder over målet.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Man kan jo blive nøjsom. Hvis vi skal til at glæde os over, at udenrigsministeren vil overholde loven og følge princippet om mere offentlighed, kan jeg godt se, at så er vi nu henne, hvor vi skraber bunden.

Selvfølgelig skal han give mere offentlighed. Det står der i forvejen i alle de regler, vi udsender. Der står udtrykkeligt i offentlighedsloven, at dette er en minimumsbestemmelse, og at der opfordres til eller nærmest gives pligt til, at man gennemsøger områderne med henblik på mere offentlighed også for de dokumenter, der er lukkede.

Jeg er selvfølgelig taknemmelig for lidt, situationen taget i betragtning, og jeg har også noteret i bemærkningerne til vores betækningsbidrag, at her havde vi altså, situationen taget i betragtning, at være taknemmelig.

Det forløb, der har været, og hele den opklaringsproces, der er foregået efter den første skærmydsel mellem Udenrigsministeren og Ombudsmanden, er det, jeg har været optaget af. I forbindelse med den første skærmydsel var jeg med på, at han bare kunne gøre det, men dér blev der jo sagt nej. Så viste det sig under opklaringsarbejdet, at Udenrigsministeriet ikke kan offentlighedsloven. Det bekymrer mig i den sammenhæng.

Nu har jeg ikke dokumenterne med, men jeg vil opfordre folk til at læse alle de bilag igen, der har været, og så vil man kunne se, at der f.eks. står i et dokument, som udenrigsministeren tiltræder, at offentlighedsloven ikke handler om offentlighed, men at den handler om offentlighed og lukkethed i en eller anden afbalanceret sammenhæng.

Det gør den da bestemt ikke. Den handler helt restriktivt om offentlighed, og så har den nogle helt klare bestemmelser, som der ikke er gummielastikum i, om lukkethed på nogle afgørende punkter, og de er fastlagt især i § 7 i offentlighedsloven.

Det er det opklaringsarbejde, som i hvert fald bragte det helt klart på plads for SF, at Udenrigsministeriet ikke vil tilgodese de principper, som faktisk allerede er varetaget i offentlighedsloven – undskyld uklarheden i sætningen – hensynet til Udenrigsministeriet, som er legitimt, og som vi alle sammen har anerkendt, er tilgodeset i § 7 i den gældende lov. Hvis man ser på forarbejderne og kigger hele materialet igen, viser det sig – og det var ikke klart, da vi første gang kom ind i debatten – at offentlighedsloven er god nok, beskyttede nok, under forudsætning af at der ikke bare skal skabes fred og ro i Udenrigsministeriet.

På spørgsmålet om de almindelige forvaltningssager har udenrigsministeren svaret, at de også skal være omfattet af lukkeloven, fordi det er hensigtsmæssigt også af hensyn til den interne beslutningsproces. Og så har vi altså et problem.

Dorte Bennedsen (S):

Fru Margrete Auken kom vidt omkring i lovgivningsområdet i sit første indlæg. Jeg synes lige, vi skal prøve at holde benene nede sådan et sted i nærheden af jorden.

Forslaget her handler om Udenrigsministeriet og en ændring af loven om Udenrigsministeriet. Mener fru Margrete Auken virkelig, at vore ambassader ikke er en del af Udenrigsministeriet?

Dette forslag til ændring af loven går ud på at fastslå, at Udenrigsministeriet er en enhed, og det kan jeg ikke forestille mig at SF og fru Margrete Auken kan være uenige i.

Når man skal regulere spørgsmålet om offentlighed og offentlig adgang og offentlighedsprincippet, er det offentlighedsloven, vi skal diskutere. Men problemet opstod, som også hr. Bjørn Elmquist var inde på, i en diskussion

mellem Udenrigsministeriet og Ombudsmanden, og det er det problem, som dette lovforslag tager højde for på en rigtig, fornuftig og naturlig måde.

Bjørn Elmquist (RV):

Blot for i fredsommelighed at korrigere fru Margrete Auken. Der er ikke tale om, at Udenrigsministeriet nu siger, de vil overholde loven. Næ, det, det handler om her, er, at Udenrigsministeriet foreslår at ændre loven, så den bliver klargjort, og det vil et meget stort flertal i Folketinget nu tilslutte sig, og så bliver loven en anden.

Jeg synes også, vi skal huske, hvad udgangspunktet var, som jeg sagde i mit første indlæg: en diskussion om Ombudsmandens vurdering, om man skulle tage alvorligt, hvad der kom af udsagn fra Ombudsmanden. Det kom i en periode, hvor der også fra anden side var noget pres på ombudsmandsinstitutionen, hvor der var en vis hovedrysten nogle steder, og man sagde næ, vi skal ikke følge, hvad Ombudsmanden siger, der var kritik af ham. Og i den situation blev det her fra Udenrigsministeriets side taget alvorligt, hvad der var af kritik fra Ombudsmandens side, og så foreslår man at ændre loven.

Lad mig til slut kvittere for, at fru Margrete Auken dog i sit indlæg medgav, at der var sket en bevægelse og en imødekommelse.

Margrete Auken (SF):

Jeg er ikke enig i, at man kan sige, at ambassaderne bare er en del af en enhed. Hvis vi går til f.eks. Miljøministeriet, så er der en stribe institutioner dér, som er lige så tæt på ministeren, som ambassaderne er på udenrigsministeren, og som alligevel klart defineres ovre i Justitsministeriets lovkontor som værende selvstændige i forhold til ministeriet, og derfor er korrespondancen imellem ministeriet og disse institutioner omfattet af offentlighedsloven.

Det er faktisk en ganske, ganske restriktiv bestemmelse, som Justitsministeriet har fastlagt om, hvad der er selvstændige institutioner, og det er jo så også karakteristisk, at det ikke er hørings svar fra Justitsministeriet, vi har fået. Det kan man så overveje, for det er et af de få steder, hvor jeg faktisk har lidt tillid til Justitsministeriet, for man har så ikke spurgt dem, men været henne og grave en professor op et sted, som altså ikke kendte offentlighedsloven bedre, end at han kunne sige, at det var en afve-

jet lov, der handlede om både åbenhed og lukkethed, og det gør den jo ikke.

Og jeg vil så sige, at det er på den baggrund, at jeg synes, det er beskæmmende, at vi nu gør det – ikke for at skabe klarhed og enhed, for hvis man brugte det samme princip i en række andre ministerier, så ville vi få lukket endnu mere. Det kan man selvfølgelig frygte, for det er jo også praktisk af hensyn til den interne beslutningsproces, at folk ikke sådan kan gå og stikke næsen i ministerens sager, men det er præcis det, offentlighedsloven skal sikre at man kan: stikke næsen i ministrenes sager, og derfor er det altså ærgerligt, at vi nu er havnet her.

Jeg er i øvrigt ikke enig i, at man har været lydør over for Ombudsmanden. Tværtimod. Det er så det. Men jeg vil sige, at alt sammen var til at leve med, hvis ikke det var en del af en tendens, og det er altså sagt til fru Dorte Bennedsen, som var overrasket over, at jeg kom så vidt omkring. Jeg kom vidt omkring, fordi Socialdemokratiet i øjeblikket kommer vidt omkring med at lukke.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 98 stemmer (S, V, KF, RV, FP, CD og DF) mod 15 (SF og EL).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Tredje behandling af lovforslag nr. L 140: Forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret 1996.

Af finansministeren (Mogens Lykketoft). (Fremsat 6/2 97. Første behandling 21/2 97. Betænkning 2/4 97. Anden behandling 22/4 97).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.